

The roles of shame and guilt in criminal behavior: The case study of shiraz youth

Azadeh Dehghanfar¹ , Amir Paknahad² , Amir Irvanian³

1. Ph.D Candidate in Criminal Law and Criminology, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran. E-mail: Az.Dehghanfar@iau.ac.ir

2. Assistant Professor, Department of Law, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran. E-mail: Paknahad@iaushiraz.ac.ir

3. Assistant Professor, Department of Law, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran. E-mail: Irvanian@iaushiraz.ac

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 06 October 2022

Received in revised form 02 November 2022

Accepted 10 January 2023

Published Online 21 March 2023

Keywords:

Shame, guilt, youth crimes, criminology, criminal psychology

ABSTRACT

Background: According to psychological research, committing a crime is one of the most important topics in criminology research, and in this context, individual emotions play a significant role. The feeling of shame and guilt is one of the most important personal feelings, yet it has received little attention in the research that has been conducted. Studying young people's behavior regarding shame and guilt is especially important since they play a critical role in every society.

Aims: This study aimed to examine the role that shame and guilt play in committing crimes by young people.

Methods: This study is a survey study. This study is based on the statistical population of all the youth of Shiraz, specifically 300 youth of 18 to 35 years of age selected by random selection and surveyed using a questionnaire designed by the researchers. The data were analyzed using Pearson's correlation coefficient, chi-square, and regression.

Results: The correlation coefficient between shame and crime was negative and statistically significant ($p < 0.01$). Consequently, an increase in shame leads to a decrease in crime. Further, the calculations show that guilt and committing a crime are negatively and significantly correlated ($p < 0.01$), and that guilt increases as a crime decreases. According to the regression results, there is more evidence that shame plays a greater role in committing a crime than guilt.

Conclusion: Shame and guilt play a significant role in deterring young people from committing crimes. It is possible to reduce youth crime by strengthening these feelings in young people in various ways. It is important to note that emphasizing shame should take precedence over highlighting guilt.

Citation: Dehghanfar, A., Paknahad, A., & Irvanian, A. (2023). The roles of shame and guilt in criminal behavior: The case study of shiraz youth. *Journal of Psychological Science*, 22(121), 145-157. <https://psychologicalscience.ir/article-1-1841-fa.html>

Journal of Psychological Science, Vol. 22, No. 121, April, 2023

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.22.121.145](https://doi.org/10.52547/JPS.22.121.145)

✉ **Corresponding Author:** Amir Paknahad, Assistant Professor, Department of Law, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran.

E-mail: Paknahad@iaushiraz.ac.ir, Tel: (+98) 9177004128

Extended Abstract

Introduction

The issue of crime is a concern for human societies. Over the last few years, society has seen a diverse and disturbing reflection of youth crimes. Youth crime statistics indicate a growing trend among this segment of society (Webb et al., 2011).

The importance of youth delinquency has motivated researchers to examine its various aspects in recent years. Several studies have emphasized the importance of neighborhood intimacy, cultural centers, communication with family members (particularly parents), mental health, peer group influence, and friends and peer influence (Khaje Nouri & Zarei Mahmoodabadi, 2016; Shaygan, 2016; Pourhossein et al., 2016; Ahmadi et al., 2016; Arab Taheri et al., 2017; Ahmadi et al., 2018; Rajabi & Rezaei, 2019; Yaqoubi Chouberi & Eslami, 2019; Jha, 2021; Diez & Patacchini, 2022; Juarez et al., 2022; Erdman, 2022; Hashemi Golpaygani et al., 2022). However, this issue needs to be adequately investigated regarding how individual emotions influence young people's crime behaviors (Diez & Patacchini, 2022).

Emotions greatly influence human behavior (Solomon & Elster, 2001). These emotions are shame and guilt (Tangney et al., 2007). It should be noted that young people are more likely to be influenced by their emotions than older people (Herman & Pogarski, 2022). Shame and guilt are strongly associated with the self-evaluation of individual responsibilities. Shame is an entirely negative self-evaluation, whereas guilt is a negative, partial self-evaluation. Therefore, shame is a permanent evaluation, while guilt is a transient one (Broekhof et al., 2021). A person may experience shame whenever he acts contrary to the group's norms (Hillebrandt & Barclay, 2020). Regardless of which act was violated, people feel shamed when they violate it in front of others. In order to regulate behavior, shame prevents people from doing things that will cause them shame. Individuals experience guilt when they engage in an act they perceive as wrong and violate society's values and rules. Shame and guilt are internal

mechanisms for regulating behavior, as people strive to avoid these feelings (Daniels & Robinson, 2019).

A situational action theory has been widely used to analyze how guilt and shame affect criminal behavior. Wikstrom first proposed a situational action theory in 2004 (Wikstrom, 2019 & 2014). It is noteworthy that other theories have also addressed feelings of guilt and shame. However, this theory is the first to explicitly point out that individuals who have internalized norms more effectively have internal values that are more aligned with the social norms and values and are less likely to commit crimes (Hirtenlehner & Kunz, 2016; Ivert et al., 2018).

As Wikstrom explains, humans are guided by rules. According to this theory, people do not engage in illegal activities because of their guilt and shame. The guilt and shame associated with criminal situations motivate individuals to consider other options and refrain from breaking the law (Wikstrom, 2019).

Concerning the importance of youth crimes, this study aims to examine the role of guilt and shame in crime among Shiraz youth. In order to achieve the purpose of the research, two hypotheses have been developed. According to the first hypothesis, a significant correlation exists between youth crime and shame. In the second hypothesis, guilt and youth crime are also argued to be significantly correlated.

Method

The present study is a descriptive correlational study. The study population comprised all aged 18 to 35 from Shiraz (283,568) (Statistics Center of Iran, 2020). Using a random sampling methodology and Cochran's formula, 300 private sector investors were selected based on a significance level of 95% and a margin of error of 5.64%.

A questionnaire developed by the researchers was used to implement this study. A preliminary questionnaire was prepared using the study of Wikstrom and Svensson (2010), which included questions about shame and guilt and the self-reporting of crimes. In order to ensure validity, psychologists' and criminologists' opinions were used. The research used three questionnaires that measured shame, guilt, and self-report of crimes. The reliability of research indicators was measured using Cronbach's alpha coefficient. This questionnaire had an alpha

coefficient of 0.868, higher than 0.7, which is acceptable. The data were analyzed using Pearson's correlation coefficient, chi-square, and backward regression methods.

Results

The study involved 300 young people from Shiraz. The study sample consisted of 172 women and 128 men, with 172 women representing 57.3 percent and 128 men representing 42.7 percent of the study population. Therefore, the number of women in this study is greater than that of men.

Following the shame and guilt questionnaire results, 91.6% of respondents have a high level of shame. Further, 81.9% of respondents reported feeling guilty on average. According to the data collected, only about 8% of people are in the low and medium shame categories. About 2% are in a low category, while 6% are in a medium category. It was found that 93.3% of respondents considered the crime level low, based on the collected data.

It was found that there was a negative correlation between feeling ashamed and crime when the correlation coefficient was -0.298, and the significance level was 0.000. Statistical significance is less than 0.01, which confirms the existence of a relationship at the 99% level. By finding a significant link between shame and crime, the null hypothesis H_0 is rejected, and the research hypothesis H_1 is confirmed. Consequently, crime rates decrease when the sense of shame increases.

Analysis of the second hypothesis reveals a negative correlation between guilt and crime, with a

significance level of 0.000. There is a 99% probability that there is a relationship between the two variables when the significance level is less than 0.01. As a result, criminal behavior and guilt are significantly related, so H_0 is rejected, H_1 is confirmed, and it can be stated that crime decreases with increasing guilt.

Using the chi-square statistic, it might be possible to investigate further the relationship between the independent variables, such as feeling ashamed and guilty, and the dependent variable, crime. Shame and crime are associated according to a chi-square statistic of 89.915 with a significance level of 0.000. Based on the chi-square statistic of 94.857 and the significance level 0.000, it can be concluded that there is a relationship between guilt and crime. This implies that a relationship exists since the value is less than 0.01.

A backward regression analysis was used to examine the impact of independent variables on criminal behavior. According to multiple regression analysis, the Durbin-Watson statistic for the equation incorporating shame and gender is 1.96. Several variables are excluded from this model, including guilt and education. This model has explained 10% of the variance of the dependent variable based on the R^2 , which is equal to 10%. There is a significant relationship between shame and gender in this regression. These two factors play a more prominent role in committing a crime, accounting for 10% of the variance in committing a crime. A summary of the results is given in Table 1.

Table 1. Regression Results

Variable	Variable	B	Beta	T	p
X ₁	Shame	-877714.80	-0.316	-5.656	0.000
X ₂	Gender	-192519.17	-0.107	-1.916	0.006
Constant	-	2115797483.12	-	5.729	0.000

Conclusion

This study examined the relationship between shame and guilt and committing crimes among youth in Shiraz. This study involved two hypotheses. According to the results of the study's first hypothesis, shame is significantly related to committing crimes among young people. The results are consistent with previous research that emphasizes

the importance of shame in committing a crime (Rebellion et al., 2010; Tibbets, 2003). Young people's feelings of guilt are significantly negatively correlated with committing crimes, according to the second hypothesis. The findings are consistent with those of other researchers (Rebellion, 2010; Tibbets, 2003). According to this study, people who feel a great deal of guilt and shame are less likely to commit

crimes. In other words, shame and guilt can serve as obstacles from within that prevent an individual from committing crimes (Wikstrom, 2019). Therefore, a person who has successfully completed the primary and secondary stages of socialization will be protected from crime (Wikstrom, 2014).

In order to reduce youth crime, it is therefore beneficial to reinforce these feelings in young people in various ways. Based on the results obtained, it is recommended that a stronger sense of shame should be prioritized over a stronger sense of guilt.

This research has several limitations, including the presence of Covid-19 and difficult access to participants. In addition, there have been relatively few studies examining the impact of individual emotions on crime in Iran. As guilt and shame significantly impact criminal behavior, future research should address other aspects of this issue.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of criminal law and criminology in the Faculty of Law, Islamic Azad University, Shiraz branch. In order to maintain the observance of ethical principles in this study, an attempt was made to collect information after obtaining the consent of the participants. Participants were also reassured about the confidentiality of the protection of personal information and the presentation of results without mentioning the names and details of the identity of individuals

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisors and the third was the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, youth people in the study.

بررسی رابطه احساس شرم و گناه با ارتکاب جرایم جوانان: مطالعه موردی جوانان شیراز

آزاده دهقان فر^۱، امیر پاک‌نهاد^۲، امیر ایروانیان^۳

۱. دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

۲. استادیار، گروه حقوق، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

۳. استادیار، گروه حقوق، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: تحقیقات روانشناسی نشان می‌دهد که ارتکاب جرم یکی از موضوعات مهم در پژوهش‌های جرم‌شناسی بوده و در این زمینه نقش برجسته احساسات فردی در ارتکاب جرم مورد توجه قرار گرفته است. یکی از مهم‌ترین احساسات فردی، احساس شرم و گناه است که در پژوهش‌های انجام شده کمتر مورد توجه قرار گرفته است. از آنجا که جوانان بخش مهمی از هر جامعه را تشکیل می‌دهند، بررسی اثر احساس شرم و گناه بر ارتکاب جرم در این قشر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

هدف: هدف این پژوهش بررسی نقش احساس شرم و گناه در گرایش به ارتکاب جرایم در بین جوانان بوده است. **روش:** تحقیق حاضر از نوع پژوهش‌های پیمایشی و همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش تمام جوانان شیراز است که ۳۰۰ نفر از جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال شیراز به شیوه نمونه‌گیری در دسترس و به صورت تصادفی انتخاب و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته، داده‌ها جمع‌آوری شد. برای تحلیل داده‌ها از روش ضریب همبستگی پیرسون، خی دو و رگرسیون پس‌رونده استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ضریب همبستگی بین احساس شرم و ارتکاب جرم منفی و معنادار است ($p < 0/01$). در نتیجه افزایش احساس شرم منجر به کاهش میزان ارتکاب جرم می‌شود. همچنین محاسبات نشان دهنده آن است که ضریب همبستگی بین احساس گناه و ارتکاب جرم نیز منفی و معنادار است ($p < 0/01$) و می‌توان بیان کرد که با افزایش احساس گناه، ارتکاب جرم کاهش می‌یابد. نتایج حاصل از رگرسیون نشان دهنده آن است که احساس شرم در ارتکاب جرم نسبت به احساس گناه نقش برجسته‌تری داشته است.

نتیجه‌گیری: احساس شرم و گناه به‌عنوان عوامل بازدارنده درونی نقش مهمی در ارتکاب جرایم جوانان دارد؛ بنابراین تقویت این احساسات در جوانان از طرق مختلف می‌تواند در کاهش ارتکاب جرایم جوانان مؤثر باشد. لازم به ذکر است که بایستی تقویت احساس شرم نسبت به احساس گناه در اولویت قرار گیرد.

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۴

بازنگری: ۱۴۰۱/۰۸/۱۱

پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۲۰

انتشار برخط: ۱۴۰۲/۰۱/۰۱

کلیدواژه‌ها:

احساس شرم،
احساس گناه،
جرایم جوانان،
جرم‌شناسی،
روانشناسی جرم

استناد: دهقان فر، آزاده؛ پاک‌نهاد، امیر؛ و ایروانیان، امیر (۱۴۰۲). بررسی رابطه احساس شرم و گناه با ارتکاب جرایم جوانان: مطالعه موردی جوانان شیراز، مجله علوم روانشناختی، دوره بیست و دوم، شماره ۱۲۱، ۱۴۵-۱۵۷.

مجله علوم روانشناختی، دوره بیست و دوم، شماره ۱۲۱، بهار (فروردین) ۱۴۰۲.

© نویسنده‌گان.

✉ نویسنده مسئول: امیر پاک‌نهاد، استادیار، گروه حقوق، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران. رایانامه: Paknahad@iaushiraz.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۷۷۰۰۴۱۲۸

مقدمه

جرم یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که جوامع بشری با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند که برای بررسی این پدیده اجتماعی، نظریه‌های مختلفی مطرح شده است. طی سال‌های اخیر، جرایم جوانان، بازتاب‌های متفاوت و نگران‌کننده‌ای در جامعه داشته است. آمارهای مربوط به جرایم جوانان در کشور حاکی از روند روبه‌رشد این جرائم است. نگاهی گذرا به آمار محکومین قضایی بیانگر این حقیقت است که جوانان بیشترین میزان ارتکاب به اعمال بزهکارانه را دارا بوده‌اند. حدود ۸۴ درصد از جرایم در سال‌های اخیر را نوجوانان و جوانان (کمتر از ۳۵ سال) مرتکب شده‌اند (مرکز آمار ایران، ۲۰۲۰). نکته حائز اهمیت آن است که تعاریف مختلفی برای جوانی بیان شده و بازه‌های سنی خاصی برای آن در نظر گرفته شده است. قرار گرفتن در بازه سنی ۱۸ تا ۳۵ سال، یکی از تعاریفی است که برای افراد جوان تعریف شده است (وب و همکاران، ۲۰۱۱).

باتوجه به اهمیت بزهکاری جوانان، محققان در سال‌های گذشته به پژوهش درباره جرایم جوانان پرداخته و ابعاد مختلف آن را مورد بررسی قرار داده‌اند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود. خواجه نوری و زارعی محمودآبادی (۲۰۱۶) به این موضوع اشاره کرده‌اند که متغیرهای رضایت و صمیمیت و قرار گرفتن در شبکه اجتماعی می‌تواند رفتار مجرمانه جوانان را توضیح دهد. شایگان (۲۰۱۶) بر نقش عوامل فرهنگی بر شخصیت جوانان در پیشگیری از جرایم جوانان تأکید دارد. پورحسین و همکاران (۲۰۱۶) به اثربخشی روش مرور خویشتن در کاهش افکار خودکشی دختران بزهکار اشاره دارند. احمدی و همکاران (۲۰۱۶) به اثر ارتباط فرد با خانواده و آشنایان و مشارکت در امور خانوادگی بر جرایم جوانان تأکید دارند. عرب طاهری و همکاران (۲۰۱۷) به نقش ارتباطات سالم در فضای مجازی تأکید دارند. احمدی و همکاران (۲۰۱۸) به تفاوت ابعاد سلامت روان و ویژگی‌های خانوادگی در نوجوانان بزهکار و آسیب‌دیده اشاره دارند. رجیبی و رضایی (۲۰۱۹) به رابطه معنادار از هم‌گسیختگی خانوادگی و سلامت‌روان با ارتکاب سرقت جوانان تأکید دارند. یعقوبی چوپری و اسلامی (۲۰۱۹) به این موضوع اشاره دارند که تفاوت ادراک جوانان نسبت به گفتمان رسمی نقش مهمی بر ارتکاب جرایم جوانان دارد. جها (۲۰۲۱) به نقش شخصیت دانش‌آموزان در کاهش ارتکاب جرم توجه دارد. دیز و پاتاچینی (۲۰۲۲) به تأثیر والدین بر شخصیت جوانان و نقش آن بر رفتار

مجرمانه جوانان اشاره دارند. اردمن (۲۰۲۲) به این موضوع اشاره دارد که دوستی با افراد بزهکار و عضویت در گروه‌های همسالانی که هنجارهای مجرمانه در آن‌ها وجود دارد، به طور قابل‌توجهی بر ارتکاب جرم اثر می‌گذارد. هاشمی گلپایگانی و همکاران (۲۰۲۲) نیز با اشاره به وجود شکاف تحقیقاتی در زمینه پرسشنامه احساس شرم و گناه در نوجوانان به ارائه یک مقیاس معتبر پرداخته‌اند.

به نظر می‌رسد در پژوهش‌های انجام شده کمتر به اهمیت احساسات فردی در ارتکاب جرایم جوانان پرداخته شده است. به‌طور کلی احساسات فردی در شکل‌دهی رفتار افراد تأثیرگذار است؛ اما اثر این احساسات در جوانان نسبت به سایرین به‌مراتب بیشتر است (هرمان و پوگارسکی، ۲۰۲۲). احساسات مهم‌ترین وسیله پیوند افراد با یکدیگر است (سولومون و الاستر، ۲۰۰۱). جنبه‌هایی از احساسات وجود دارد که در نتیجه نقض قوانین رفتاری، تحریک می‌شود. این نوع از احساسات در هدایت رفتار افراد نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا می‌کنند. از مهم‌ترین این احساسات می‌توان به احساس شرم و گناه اشاره کرد (تانگنی و همکاران، ۲۰۰۷).

احساس شرم و گناه با ارزیابی فرد از خود نسبت به مسئولیت‌های فردی به‌منظور دستیابی به هنجارهای اجتماعی مرتبط است. احساس شرم به‌عنوان ارزیابی منفی و کلی از خود و احساس گناه به‌عنوان ارزیابی منفی و جزئی از خود تعریف می‌شود. به بیان دیگر احساس شرم ارزیابی پایدار و احساس گناه ارزیابی گذرا است (بروخف و همکاران، ۲۰۲۱). احساس شرم زمانی پدیدار می‌شود که فرد مرتکب عملی شود که هنجارهایی را نقض کند و احساس کند که عملی مخالف با هنجارهای گروه انجام داده است (هیلبرانت و بارکلی، ۲۰۲۰). این احساس فارغ از این که ناشی از نقض کدام هنجار بوده، سبب می‌شود فرد در مقابل دیگران احساس شرمندگی داشته باشد. باتوجه به اینکه افراد اغلب در جستجوی انجام اموری هستند که از ایجاد احساس شرم در آن‌ها جلوگیری کند، بنابراین شرم به‌عنوان یک تنظیم‌کننده قدرتمند رفتار، عمل می‌کند (دنیل و رایبسون، ۲۰۱۹). از سوی دیگر احساس گناه زمانی پدیدار می‌شود که فرد مرتکب عمل خاصی شود که هنجارها و ارزش‌های حاکم را نقض کند درحالی‌که آن عمل را در درون خویش به‌عنوان یک عمل نادرست ارزیابی کرده است (بلمر و همکاران، ۲۰۱۹). از آنجایی که افراد از احساس گناه دوری می‌کنند،

بیش‌های نظری کلیدی مرتبط با علوم رفتاری را در چارچوب نظریه کنش ادغام کرده است. لازم به ذکر است که گرچه سایر نظریه‌ها نیز به احساس شرم و گناه پرداخته‌اند؛ اما این نظریه اولین نظریه‌ای است که به‌صراحت بر این موضوع تأکید دارد که افرادی که درونی‌سازی هنجارها در آن‌ها بهتر انجام شده است و در نتیجه ارزش‌های درونی آن‌ها بیشتر با هنجارها و ارزش‌های جامعه مطابقت دارد، کمتر درگیر اعمال مجرمانه می‌شوند (هیرتلنهر و کونز، ۲۰۱۶؛ ایورت و همکاران، ۲۰۱۸). در نظریه کنش وضعیتی، ویکستروم بر این نکته تأکید دارد که انسان‌ها موجوداتی هدایت‌پذیر هستند. این نظریه، احساس شرم و گناه را ذیل ویژگی‌های فردی قرار داده و بیان می‌کند که احساس شرم و گناه در افراد سبب کاهش ارتکاب رفتار مجرمانه می‌شود. به بیان دیگر، احساس شرم و گناه باعث می‌شود که فرد در زمان مواجهه با یک وضعیت مجرمانه، سراغ گزینه‌های غیرمجرمانه برود و از انجام رفتار مجرمانه صرف‌نظر کند (ویکستروم، ۲۰۱۹). در بیشتر مطالعات انجام شده با استفاده از نظریه کنش وضعیتی، این نتیجه به دست آمده است که احساس شرم و گناه، نقش مهمی در توضیح رفتار مجرمانه دارند (ربلیون و همکاران، ۲۰۱۰). تریودی بتمن و کروک (۲۰۲۲) به این نتیجه رسیده‌اند که مجرمین خشن دارای احساس شرم و گناه کمتری هستند که این ضعف درونی سبب افزایش خشونت در آن‌ها می‌شود. سونگ و لی (۲۰۲۰) در مقاله خود به بررسی جرایم یقه سفیدی پرداخته و چنین نتیجه‌گیری کرده‌اند که احساس شرم و گناه دارای رابطه معنادار و منفی با جرایم یقه سفیدی است. از طرف دیگر در برخی از مطالعات هیچ رابطه‌ای بین احساسات فرد و ارتکاب جرم مشاهده نشده است (براون، ۲۰۱۰).

با توجه ادبیات پژوهشی گفته شده می‌توان به این موضوع اشاره کرد که علی‌رغم تأثیر احساسات فردی بر رفتار افراد، این مهم در تحقیقات مرتبط با جرایم جوانان کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به‌منظور کاهش شکاف موجود، مطالعه حاضر به بررسی نقش احساس شرم و گناه در ارتکاب جرایم جوانان شیراز پرداخته است. برای نیل به هدف پژوهش دو فرضیه تشکیل شده است. فرضیه اول آن است که بین احساس شرم و ارتکاب جرایم جوانان رابطه معناداری وجود دارد. فرضیه دوم نیز بر این اساس است که بین احساس گناه ارتکاب جرایم جوانان رابطه معناداری وجود دارد.

بنابراین احساس گناه نیز مانند احساس شرم به‌عنوان تنظیم‌گر درونی رفتار، عمل می‌کند.

تکوین احساس شرم و گناه، ریشه در کودکی افراد دارد. اجتماعی شدن اولیه که شامل دوران نوزادی، کودکی و تا اوایل نوجوانی است، شخصیت و هویت اصلی افراد را شکل می‌دهد. در این مرحله، خانواده نقش مهمی در رشد و تکوین احساس شرم و گناه در افراد دارد (شیخ و جانوف بولمن، ۲۰۱۰). علاوه بر این، اجتماعی شدن ثانویه نیز از طریق مدرسه و گروه همسالان سبب می‌شود که این احساسات در فرد تثبیت یا تعدیل شود (گکاس، ۲۰۱۹). پژوهش‌ها نشان‌دهنده آن است که در مرحله اول اجتماعی شدن، افرادی که حمایت قوی والدین را دریافت و تحت روش‌های محبت‌محور والدین قرار داشته‌اند، دارای هنجارهای درونی تری هستند. این افراد زمانی که قوانین را زیر پا بگذارند نسبت به سایرین احساس شرم و گناه بیشتری خواهند داشت (آبل و گکاس، ۱۹۹۷؛ گروسک، ۲۰۱۱). مرحله دوم اجتماعی شدن نیز می‌تواند بر درونی‌سازی هنجارها اثر بگذارد. دانش‌آموزانی که به مدرسه دلبسته یا متعهد هستند، بیشتر پذیرای پیام‌های معلمان هستند. معمولاً پیام‌های معلمان با قوانین و قواعد هنجاری اجتماع مطابقت بیشتری دارد (مدوکس و پرینز، ۲۰۰۳). همچنین تعامل با همسالان نیز می‌تواند سبب تقویت یا تضعیف فرآیند درونی‌سازی هنجارها در مرحله ثانویه اجتماعی شدن شود. همسالان منحرف نیز می‌توانند روند درونی‌سازی احساس شرم و گناه را مختل کنند (مگنز و ورمین، ۲۰۱۲).

به‌طور کلی، تکمیل صحیح فرآیند اجتماعی شدن باعث درونی شدن هنجارها در افراد می‌شود و احساس گناه و شرم را به نحو صحیح در افراد ایجاد می‌کند. این درونی شدن صحیح، باعث می‌شود که سازوکار هدایت رفتار به‌وسیله احساس شرم و گناه به‌درستی عمل کرده و از ارتکاب رفتار مجرمانه پیشگیری کند (هریس، ۲۰۱۴). از طرف دیگر، در صورتی که روند اجتماعی شدن به‌خوبی تکمیل نشود و درونی‌سازی هنجارها صورت نگیرد، سازوکار احساس شرم یا گناه در هنگام ارتکاب جرم به‌خوبی عمل نکرده و فرد مانع درونی برای انجام رفتار مجرمانه ندارد (هیرشی، ۲۰۱۷). نظریه کنش وضعیتی^۱، یکی از نظریاتی است که به‌خوبی به اثرگذاری احساس شرم و گناه بر رفتار مجرمانه پرداخته است. نظریه کنش وضعیتی توسط ویکستروم در سال ۲۰۰۴ معرفی شد (ویکستروم، ۲۰۱۴). این نظریه،

¹. Situational Action Theory

روش

پرسشنامه خوداظهاری جرم: پرسشنامه محقق ساخته خوداظهاری جرم شامل ۷ گویه است. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۰ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) تنظیم شده و ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ۰/۸۱۴ محاسبه شده است که بزرگ‌تر از ۰/۷ بوده و مورد قبول است.

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر روش یک مطالعه پیمایشی و از نظر زمانی یک پژوهش مقطعی است. لازم به ذکر است پیمایش یکی از روش‌های اصلی پژوهش است که برای جمع‌آوری اطلاعات درباره افراد مورد استفاده قرار می‌گیرد (توماس، ۲۰۱۱).

یافته‌ها

نمونه آماری این مطالعه ۳۰۰ نفر از جوانان شیراز است که ۱۷۲ نفر زن معادل ۵۷/۳ درصد از جمعیت مورد مطالعه و ۱۲۸ نفر مرد معادل ۴۲/۷ درصد جمعیت مورد مطالعه را تشکیل داده‌اند؛ بنابراین، تعداد زنان در این مطالعه بیش از تعداد مردان بوده است.

داده‌های مورد نیاز به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری شده است. جامعه آماری این پژوهش تمام جوانان شیراز است. جامعه آماری این پژوهش تمام جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال شیراز (۲۸۳۵۶۸) بود (مرکز آمار ایران، ۲۰۲۰). با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۳۰۰ نفر تعیین شد. با استفاده نمونه‌گیری در دسترس و به طور تصادفی، افرادی که در سنین ۱۸ تا ۳۵ سال و ساکن شیراز بودند به مطالعه وارد شدند.

ب) ابزار

اطلاعات گردآوری شده نشان می‌دهد حدود ۰/۷ درصد از پاسخ‌دهندگان در سطح بی‌سواد، ۳/۳ درصد در سطح سیکل، ۲۷/۱ درصد در سطح دیپلم، حدود ۴۷/۵ درصد در سطح کارشناسی، ۱۵/۷ درصد در سطح کارشناسی ارشد و ۵/۷ درصد در سطح دکتری بوده‌اند؛ بنابراین، بیشترین گروه تحصیلاتی در این مطالعه متعلق به میزان تحصیلات لیسانس بوده است.

در اجرای این تحقیق، از پرسشنامه محقق ساخته، استفاده شد. در خصوص استفاده از روش پرسشنامه لازم به ذکر است که ابتدا با استفاده از مطالعه ویکستروم و اسونسون (۲۰۱۰) که شامل پرسشنامه احساس شرم و گناه و خوداظهاری جرم بود پرسشنامه مقدماتی تنظیم شد. سپس با مشورت و استفاده از نظرات متخصصان روانشناسی و جرم‌شناسی اعتبار صوری تحقیق به دست آمد. همچنین برای پیش‌آزمون، پرسشنامه در میان ۳۰ نفر توزیع شد. در ادامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ میزان پایایی شاخص‌های تحقیق محاسبه و گویه‌هایی که دارای همبستگی کمتری بودند، اصلاح و گویه‌های مناسب جایگزین آن‌ها شد. در این تحقیق از سه پرسشنامه احساس شرم، احساس گناه و خوداظهاری جرم استفاده شد.

بررسی داده‌های پرسشنامه احساس شرم و گناه نیز نشان‌دهنده آن است که با دسته‌بندی هر یک از این احساسات در سه سطح پایین، متوسط و بالا، بیشتر پاسخگویان (۹۱/۶ درصد) در سطح بالایی از احساس شرم قرار دارند. همچنین بیشتر پاسخ‌دهندگان در سطح متوسطی (۸۱/۹ درصد) از احساس گناه ارزیابی شده‌اند. با بررسی داده‌ها می‌توان بیان کرد که تنها حدود ۸ درصد از افراد در دسته پایین و متوسط احساس شرم قرار گرفته‌اند که از این میزان، حدود ۲ درصد در سطح پایین و ۶ درصد در سطح متوسط قرار داشته‌اند.

پرسشنامه احساس شرم: پرسشنامه محقق ساخته احساس شرم شامل ۹ گویه است. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۰ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) تنظیم شده‌اند. ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ۰/۸۶۸ محاسبه شده است که بزرگ‌تر از ۰/۷ بوده و مورد قبول است. پرسشنامه احساس گناه: پرسشنامه محقق ساخته احساس گناه شامل ۵ گویه است. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۰ (کاملاً مخالفم) تا ۵ (کاملاً موافقم) تنظیم شده و ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ۰/۸۰۲ محاسبه شده است که بزرگ‌تر از ۰/۷ بوده و مورد قبول است.

داده‌های گردآوری شده نشان‌دهنده آن است که در بیشتر پاسخگویان سطح ارتکاب جرم با ۹۳/۳ درصد در سطح پایین ارزیابی شده است. این پژوهش دارای ۲ فرضیه است. بر اساس فرضیه اول، رابطه معناداری بین احساس شرم و ارتکاب جرم وجود دارد. در بررسی فرضیه اول تحقیق، نتایج نشان‌دهنده آن است که ضریب همبستگی بین احساس شرم و ارتکاب جرم ۰/۲۹۸- و سطح معناداری ۰/۰۰۰ است. با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ است، می‌توان بیان کرد که فرض وجود رابطه در سطح ۹۹ درصد تأیید می‌گردد؛ بنابراین بین احساس شرم و ارتکاب جرم رابطه

در تحقیق حاضر برای بررسی بیشتر تأثیر متغیرهای مستقل بر ارتکاب جرم از آماره رگرسیون چندمتغیره به شیوه پس‌رونده استفاده شده است. در این روش ابتدا کلیه متغیرهای مستقل وارد معادله شده و اثر کلیه متغیرها روی متغیر وابسته سنجیده می‌شود. سپس به مرور متغیرهای ضعیف‌تر و کم‌اثرتر یکی پس از دیگری از معادله خارج می‌شود. در نهایت این مراحل تا زمانی ادامه می‌یابد که خطای آزمون معناداری به ده درصد برسد. در این روش متغیرهای مهم شناخته شده و در معادله باقی می‌مانند. برای انجام تحلیل رگرسیون چندمتغیره، با توجه به داده‌های تحقیق به بررسی رابطه همبستگی بین هر یک از متغیرهای مستقل و متغیر وابسته پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است که متغیر مستقل شامل احساس شرم و گناه و همچنین متغیرهای زمینه‌ای شامل جنسیت و تحصیلات است.

نتیجه آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه حاکی از این است که آماره دوربین - واتسون برای معادله‌ای که شامل متغیرهای احساس شرم و جنسیت است برابر ۱/۹۶ است. متغیرهای حذف شده در این الگو شامل احساس گناه و تحصیلات است. R^2 به دست آمده نیز برابر ۱۰ درصد است که بیان‌کننده آن است که این مدل ۱۰ درصد واریانس متغیر وابسته را تبیین کرده است.

با بررسی نتایج فوق می‌توان گفت که عوامل مؤثر در این رگرسیون به ترتیب احساس شرم و جنسیت بوده و این ۲ عامل در ارتکاب جرم نقش برجسته‌تری داشته‌اند به صورتی که ۱۰ درصد واریانس ارتکاب جرم به این ۲ متغیر مرتبط بوده است. نتایج در جدول (۱) آورده شده است.

جدول ۱. رگرسیون پس‌رونده

متغیر	نام متغیر	B	Beta	T	سطح معناداری
X_1	شرم	-۸۷۷۷۱۴/۸۰	-۰/۳۱۶	-۵/۶۵۶	۰/۰۰۰
X_2	جنسیت	-۱۹۲۵۱۹/۱۷	-۰/۱۰۷	-۱/۹۱۶	۰/۰۰۶
	مقدار ثابت	۲۱۱۵۷۹۷۴۸۳/۱۲	-	۵/۷۲۹	۰/۰۰۰

نتایج به دست آمده در تحقیقات پیشین که بر اهمیت و اثر احساس شرم بر ارتکاب جرم تأکید دارند، همسو است (ربلیون و همکاران، ۲۰۱۰؛ تیتس، ۲۰۰۳). به منظور توضیح این نتیجه می‌توان گفت شرم به عنوان یک مانع درونی باعث می‌شود تمایل افراد به ارتکاب جرایم کاهش یابد. به عبارت دیگر احساس شرمی که در نتیجه درونی‌سازی صحیح هنجارها ایجاد شده، سبب افزایش پابندی به هنجارهای اجتماعی و رفتار منطبق با قوانین

معناداری وجود دارد و فرض صفر یا H_0 رد و فرض تحقیق یا H_1 تأیید می‌شود. در نتیجه افزایش احساس شرم منجر به کاهش میزان ارتکاب جرم می‌شود.

فرضیه دوم مبتنی بر آن است که احساس گناه بر ارتکاب جرم اثر دارد. محاسبات نشان‌دهنده آن است که ضریب همبستگی بین احساس گناه و ارتکاب جرم ۰/۲۵۸- و سطح معناداری ۰/۰۰۰ است. با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ است، بنابراین فرض وجود رابطه در این فرضیه در سطح ۹۹ درصد تأیید می‌گردد. در نتیجه بین احساس گناه و ارتکاب جرم رابطه معناداری وجود دارد و فرض صفر یا H_0 رد و فرض تحقیق H_1 تأیید می‌شود و می‌توان بیان کرد که با افزایش احساس گناه، ارتکاب جرم کاهش می‌یابد.

برای بررسی بیشتر رابطه بین متغیرهای مستقل شامل احساس شرم و گناه و متغیر وابسته یعنی ارتکاب جرم آماره خی دو نیز محاسبه شده است. یافته‌های به دست آمده نشان‌دهنده آن است که میزان آماره خی دو برای دو متغیر احساس شرم و ارتکاب جرم برابر ۸۹/۹۱۵ بوده و سطح معناداری آن نیز ۰/۰۰۰ است و از آنجا که این مقدار کمتر از ۰/۰۱ است؛ بنابراین وجود رابطه تأیید می‌شود.

محاسبات انجام شده نشان‌دهنده آن است که برای دو متغیر احساس گناه و ارتکاب جرم نیز میزان آماره خی دو، ۹۴/۸۵۷ بوده و سطح معناداری آن نیز ۰/۰۰۰ است و از آنجا که این مقدار کمتر از ۰/۰۱ است می‌توان گفت رابطه معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش بررسی رابطه احساس شرم و گناه و ارتکاب جرایم در میان جوانان شیراز است. با توجه به این هدف پرسشنامه‌ای تهیه شده و پس از جمع‌آوری داده‌های مربوطه، فرضیه‌های تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. نتایج بررسی فرضیه اول تحقیق نشان‌دهنده آن است که بین احساس شرم و ارتکاب جرایم جوانان ارتباط معناداری وجود دارد. این نتیجه با

نتایج به دست آمده از رگرسیون نیز نشان دهنده آن است که اثر احساس شرم بر ارتکاب جرم بیشتر از اثر احساس گناه است. درباره این نتیجه می توان گفت که ممکن است افراد عملی را به عنوان هنجار اجتماعی قبول نداشته و در خفا نیز آن عمل را انجام دهند؛ اما به علت شرم از دیگران، از انجام آن عمل به صورت آشکار خودداری کنند.

در پایان می توان گفت نتایج به دست آمده نشان دهنده آن است که احساس شرم و گناه به عنوان عوامل بازدارنده درونی نقش مهمی در ارتکاب جرایم جوانان دارد؛ بنابراین تقویت این احساسات در جوانان از طرق مختلف می تواند در کاهش ارتکاب جرایم جوانان مؤثر باشد. لازم به ذکر است که با توجه به نتایج به دست آمده بایستی تقویت احساس شرم نسبت به احساس گناه در اولویت قرار گیرد.

از جمله محدودیت های این پژوهش می توان به وجود کرونا و دسترسی سخت به افراد اشاره کرد. هم چنین، پژوهش هایی که به نقش احساسات فردی در ارتکاب جرایم در ایران انجام شده نیز چندان زیاد نبود. به نظر می رسد با توجه به اهمیت زیاد اثر احساس گناه و شرم بر ارتکاب جرایم مناسب است که پژوهشگران در مطالعات آتی به سایر ابعاد این موضوع بپردازند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته حقوق کیفری و جرم شناسی در دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می دارند که در نتایج این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاور این تحقیق و جوانانی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می گردد.

می شود. نکته قابل تأمل آن است که در برخی پژوهش ها، داشتن احساس شرم را مطلوب نمی دانند؛ در پاسخ به این ابهام بایستی اشاره کرد که در این پژوهش منظور از احساس شرم آن احساسی است که در نتیجه درونی سازی مناسب هنجارها در مراحل اولیه و ثانویه اجتماعی شدن ایجاد می شود (هیلبران و بارکلی، ۲۰۲۰)؛ بنابراین قرار گرفتن در محیط هایی که احساس شرم افراد را کاهش می دهد سبب افزایش ارتکاب جرم می شود (ویکستروم، ۲۰۱۴). از آن جا که احساس شرم ریشه در کودکی افراد دارد، خانواده در شکل گیری این احساس نقش مهمی دارد (شیخ و جانوف بولمن، ۲۰۱۰)؛ بنابراین والدین به عنوان مؤثرترین افراد خانواده از طریق شکل دهی به احساس شرم در ارتکاب جرایم افراد در سنین جوانی نقش مهمی را ایفا می کنند. این موضوع بر اصلاح روابط والدین با فرزندان تأکید دارد.

نتایج بررسی فرضیه دوم نشان دهنده آن است که احساس گناه و ارتکاب جرایم جوانان دارای رابطه معنادار منفی است. این نتیجه نیز با نتایج سایر محققان همسو است (رلیون و همکاران، ۲۰۱۰؛ تیتس، ۲۰۰۳). احساس گناه نیز در نتیجه درونی سازی صحیح هنجارها به وجود می آید. چنانچه فرد مراحل اولیه و ثانویه اجتماعی شدن را به خوبی سپری کرده باشد این احساس مانند سدی در مقابل تمایلات مجرمانه قرار می گیرد (ویکستروم، ۲۰۱۹). در نتیجه می توان بیان کرد که در میان افرادی که از سطح بالای احساس گناه برخوردار هستند احتمال ارتکاب جرم کمتر است. این احساس نیز مانند احساس شرم در زمانی می تواند به عنوان مانع ارتکاب جرم مطرح شود که ناشی از درونی سازی هنجارها باشد؛ اما اگر چنانچه این درونی سازی به خوبی انجام نشده باشد احساس گناه نمی تواند این نقش را ایفا کند (ویکستروم، ۲۰۱۴).

لازم به ذکر است که احساس گناه حالت درونی تری نسبت به شرم دارد (بروخف و همکاران، ۲۰۲۱). در نتیجه ایجاد احساس گناه در افراد، سخت تر از ایجاد احساس شرم است و انتظار می رود سطح احساس گناه در افراد پایین تر از سطح احساس شرم باشد. با بررسی داده ها، همین نتیجه نیز به دست آمده به نحوی که بیشتر افراد بررسی شده از نظر احساس شرم در سطح بالایی قرار داشته است؛ اما بیشتر افراد از نظر احساس گناه در سطح متوسط قرار دارند.

منابع

- احمدی، آ.، پورنقاش تهرانی، س.، صابری، م.، و ارجمندنی، ع. (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، وضعیت خانوادگی، سلامت روان و ظرفیت هوشی نوجوانان بزهکار و آسیب‌دیده اجتماعی در شهر تهران. *مجله علوم روانشناختی*، ۱۷(۶۶)، ۲۴۵-۲۲۸.
- احمدی، س.، شمسی، ر.، و احمدی، ب. (۱۳۹۵). تحلیل جامعه‌شناختی رابطه بین سرمایه اجتماعی و جرایم جوانان (مطالعه موردی: زندان مرکزی سنندج). *جامعه‌پژوهی فرهنگی*، ۷(۴)، ۱-۲۲.
- عرب طاهری، م.، وفاجو، ع.، و علیاری، ع. (۱۳۹۶). تأثیر پیامدهای روانی شبکه اجتماعی تلگرام بر ارتکاب جرایم جوانان با رویکرد پیشگیری از جرم. *انتظام اجتماعی*، ۹(۴)، ۲۰۱-۲۲۰.
- هاشمی گلپایگانی، ف.، حسینیان، س.، رضائیان، ح.، پورشهریاری، م.، و رسولی، ر. (۱۴۰۱). ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس تجربه شرم و احساس گناه در نوجوانان شهر تهران. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۱(۱۰۹)، ۵۳-۷۰.
- خواجه نوری، ب.، و زارعی محمودآبادی، ع. (۱۳۹۵). رابطه سرمایه اجتماعی و جرم جوانان مورد مطالعه: جوانان شهر یزد. *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران (پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی)*، ۵(۱)، ۱-۱۴.
- پورحسین، ر.، عزتی، ن.، و غلامعلی لواسانی، م. (۱۳۹۵). بررسی اثربخشی «روش مرور خویش» بر افکار خودکشی و رنجش در نوجوانان دختر بزهکار. *مجله علوم روانشناختی*، ۱۵(۵۷)، ۱۹-۶.
- رجبی، ا.، و رضایی، ح. (۱۳۹۸). تبیین جرم‌شناختی سرقت جوانان در شهر یزد. *فصلنامه علمی رهیافت پیشگیری از جرم*، ۲(۴)، ۷۷-۹۸.
- شایگان، ف. (۱۳۹۵). نقش عملکرد فرهنگی - اجتماعی مساجد در پیشگیری اجتماعی از جرایم جوانان. *انتظام اجتماعی*، ۸(۳)، ۲۵-۵۰.
- یعقوبی جویری، ع.، و اسلامی، ن. (۱۳۹۸). مطالعه جرم‌های جوانان در شهر رشت از منظر جرم‌شناسی فرهنگی. *مجله مطالعات اجتماعی ایران*، ۱۳(۳)، ۱۳۳-۱۵۹.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۰). سالنامه آماری ایران. <https://www.amar.org.ir>

References

- Abell, E., & Gecas, V. (1997). Guilt, Shame, and Family Socialization. *Journal of Family Issues*, 18(2), 99-123. <https://doi.org/10.1177/019251397018002001>

- Ahmadi, A., Poornaghash Tehrani, S., Saberi, M., & Arjmandnia, A. (2018). An investigation of Personality traits, familial state, mental health and intellectual capacity in delinquent and victimized adolescents in Tehran TT. *Journal of Psychological science*, 17(66), 228-245. <http://dori.net/dor/20.1001.1.17357462.1397.17.66.6.0>
- Ahmadi, S., Shamsi, R. & Ahmadi, B. (2016). Sociological analysis of the relationship between social capital and youth crimes (case study: Sanandaj Central Prison). *Journal of Cultural Sociology*, 7(4), 1-22. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7513969>
- Amemiya, T. (1984). Tobit models: A survey. *Journal of Econometrics*, 24(1-2), 3-61. [https://doi.org/10.1016/0304-4076\(84\)90074-5](https://doi.org/10.1016/0304-4076(84)90074-5)
- Arab Taheri, M., Vafajo, A. & Aliari, A. (2017). The effect of the psychological consequences of the Telegram social network on the commission of crimes by young people with the approach of crime prevention. *Journal of Social Order*, 9(4), 201-220. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7514023>
- Bellemare, C., Sebald, A., & Suetens, S. (2019). Guilt aversion in economics and psychology. *Journal of Economic Psychology*, 73, 52-59. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2019.05.002>
- Broekhof, E., Bos, M. G., & Rieffe, C. (2021). The roles of shame and guilt in the development of aggression in adolescents with and without hearing loss. *Research on child and adolescent psychopathology*, 49(7), 891-904. <https://doi.org/10.1007/s10802-021-00769-1>
- Brown, E. (2010). Race, Urban Governance, and Crime Control: Creating Model Cities. *Law and Society Review*, 44(3-4), 769-804. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5893.2010.00422.x>
- Clark, A. L., & Elkin, F. (1961). The Child and Society: The Process of Socialization. *American Sociological Review*, 26(4), 646. <https://doi.org/10.2307/2090278>
- Cromby, J., Brown, S. D., Gross, H., Locke, A., & Patterson, A. E. (2010). Constructing crime, Enacting morality: Emotion, crime and anti-social behaviour in an inner-city community. *British Journal of Criminology*, 50(5), 873-895. <https://doi.org/10.1093/bjc/azq029>
- Daniels, M. A., & Robinson, S. L. (2019). The shame of it all: A review of shame in organizational life. *Journal of Management*, 45(6), 2448-2473. <https://doi.org/10.1177/01492063188176>

- Díaz, C., & Patacchini, E. (2022). Parents, neighbors and youth crime. *Review of Economics of the Household*, 1–20. <https://doi.org/10.1007/s11150-021-09597-0>
- Erdmann, A. (2022). The Impact of Peer Groups and Routine Activities on the Victim-Offender Overlap: Evidence From a German Study on Youth Crime. *International Criminal Justice Review*, 32(2), 178–198. <https://doi.org/10.1177/10575677211038617>
- Gecas, V. (2019). *Contexts of Socialization*. In *Social Psychology* (pp. 165–199). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315129723-6>
- George, D., & Mallery, P. (2019). *IBM SPSS Statistics 26 Step by Step*. In *IBM SPSS Statistics 26 Step by Step*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429056765>
- Grusec, J. E. (2011). Socialization processes in the family: Social and emotional development. *Annual Review of Psychology*, 62, 243–269. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.121208.131650>
- Harris, N. (2014). Shame, Ethical Identity and Conformity: Lessons from Research on the Psychology of Social Influence. In *Emotions, Crime and Justice*. Hart Publishing. <https://doi.org/10.5040/9781472565471.ch-009>
- Hashemi Golpayegani, F., Hosseinian, S., Rezaeian, H., Pourshahriari, M., & Rasouli, R. (2022). Psychometric properties of the guilt and shame experience scale in adolescents in Tehran TT. *Journal of Psychological Science*, 21(109), 53–70. <https://doi.org/10.52547/JPS.21.109.53>
- Herman, S., & Pogarsky, G. (2022). Morality, Deterrability, and Offender Decision Making. *Justice Quarterly*, 39(1), 1–25. <https://doi.org/10.1080/07418825.2019.1709884>
- Hillebrandt, A., & Barclay, L. J. (2020). How cheating undermines the perceived value of justice in the workplace: The mediating effect of shame. *Journal of Applied Psychology*, 105(10), 1164–1180. <https://doi.org/10.1037/apl0000485>
- Hirschi, T. (2017). *Causes of Delinquency*. In *Causes of Delinquency*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315081649>
- Hirtenlehner, H., & Kunz, F. (2016). The interaction between self-control and morality in crime causation among older adults. *European Journal of Criminology*, 13(3), 393–409. <https://doi.org/10.1177/1477370815623567>
- Ivert, A., Andersson, F., Svensson, R., Pauwels, L. J. R., & Torstensson Levander, M. (2018). An examination of the interaction between morality and self-control in offending: A study of differences between girls and boys. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 28(3), 282–294. <https://doi.org/10.1002/cbm.2065>
- Jha, N. (2021). No time for crime? The effect of compulsory engagement on youth crime. *Papers in Regional Science*, 100(6), 1571–1597. <https://doi.org/10.1111/pirs.12624>
- Khaje Nouri, B., & Zarei Mahmoodabadi, A. (2016). The relationship between social capital and youth crime under study: Yazd youth. *Iranian Journal of Strategic Researches on Social Issues (Strategic Researches on Security and Social Order)*, 5(1), 1–14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7515375>
- Maddox, S. J., & Prinz, R. J. (2003). School bonding in children and adolescents: Conceptualization, assessment, and associated variables. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6(1), 31–49. <https://doi.org/10.1023/A:1022214022478>
- Megens, K. C. I. M., & Weerman, F. M. (2012). The Social Transmission of Delinquency: Effects of Peer Attitudes and Behavior Revisited. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 49(3), 420–443. <https://doi.org/10.1177/0022427811408432>
- PourHosein, R., Ezzati, N., & Gholamali Lavasani, M. (2016). Study of the efficacy of “self-review method” of suicidal thoughts and anger on female delinquent adolescents. *Journal of Psychological Science*, 15(57), 6–19. <http://dx.doi.org/10.17357462.1395.15.57.1.3>
- Rajabi, E., & Rezaei, H. (2019). Criminological explanation of youth robbery in Yazd city. *Journal of Crime Prevention Approach*, 2(4), 77–98. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7515421>
- Rebellion, C. J., Leeper, N., Piquero, A. R., & Tibbetts, S. G. (2010). Anticipated shaming and criminal offending. *Journal of Criminal Justice*, 38(5), 988–997. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2010.06.016>
- Shaygan, F. (2016). The role of social cultural performance of mosques in social prevention of youth crimes. *Scientific Quarterly of Social Order*, 8(3), 25–50. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7515445>
- Sheikh, S., & Janoff-Bulman, R. (2010). The “shoulds” and “should nots” of moral emotions: A self-regulatory perspective on shame and guilt. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(2), 213–224. <https://doi.org/10.1177/0146167209356788>

- Solomon, R. C., & Elster, J. (2001). *Alchemies of the Mind: Rationality and the Emotions*. In *The Philosophical Review* (Vol. 110, Issue 1). Cambridge University Press.
<https://doi.org/10.2307/2693607>
- Song, H., & Lee, S.-S. (2020). Motivations, Propensities, and Their Interplays on Online Bullying Perpetration: A Partial Test of Situational Action Theory. *Crime & Delinquency*, 66(12), 1787–1808.
<https://doi.org/10.1177/0011128719850500>
- Statistical Centre of Iran. (2020). Annual Statistics of Iran.
<https://www.amar.org.ir/>
- Tangney, J. P., Stuewig, J., & Mashek, D. J. (2007). Moral Emotions and Moral Behavior. *Annual Review of Psychology*, 58(1), 345–372.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070145>
- Tibbetts, S. G. (2003). Self-conscious emotions and criminal offending. *Psychological Reports*, 93(1), 101–126.
<https://doi.org/10.2466/pr0.2003.93.1.101>
- Trivedi-Bateman, N., & Crook, E. L. (2022). The optimal application of empathy interventions to reduce antisocial behaviour and crime: a review of the literature. *Psychology, Crime & Law*, 28(8), 796–819.
<https://doi.org/10.1080/1068316X.2021.1962870>
- Webb, V. J., Ren, L., Zhao, J. S., He, N. P., & Marshall, I. H. (2011). A comparative study of youth gangs in china and the united states: Definition, offending, and victimization. *International Criminal Justice Review*, 21(3), 225–242.
<https://doi.org/10.1177/1057567711418825>
- Wikström, P. O. H. (2019). *Situational Action Theory: A general, dynamic and mechanism-based theory of crime and its causes*. In *Handbook on crime and deviance* (pp. 259-281). Springer, Cham.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-20779-3_14
- Wikström, P. O. H. (2014). Why crime happens: A situational action theory. *Analytical Sociology: Actions and Networks*, 71–94.
<https://doi.org/10.1002/9781118762707.ch03>
- Wikström, P.-O. H., & Svensson, R. (2010). When does self-control matter? The interaction between morality and self-control in crime causation. *European Journal of Criminology*, 7(5), 395–410.
<https://doi.org/10.1177/1477370810372132>
- Yaqoubi Chouberi, A. & Islami, N. (2019). The study of youth crimes in Rasht city from the perspective of cultural criminology. *Iranian Journal of Social*